

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **L. H.**, zastoupené Mgr. Tomášem Jakubíkem, advokátem, se sídlem Havlíčkova 190/12, Český Těšín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 3. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2010, č. j. 21 Cad 46/2009 - 52,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu Mgr. Tomáši Jakubíkovi, **se přiznává** na odměně za zastupování žalobkyně a náhradě hotových výdajů částka ve výši 960 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti v záhlaví blíže označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 21. 3. 2008, č. X, jimž byla zamítnuta žádost stěžovatelky o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné ze dne 17. 3. 2008 není stěžovatelka plně invalidní, takže nadále jí náleží částečný invalidní důchod.

Proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka žalobu, o níž rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. 2. 2010, č. j. 21 Cad 46/2009 - 52, tak, že žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozsudku krajský soud uvedl, že při posouzení dochované pracovní schopnosti stěžovatelky k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí vycházel především z posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě ze dne 8. 9. 2009 ve znění doplňku ze dne 11. 12. 2009. Uvedený posudek považuje soud za úplný, odborný a přesvědčivý, neboť posudková komise v posudku uvedla, z jakých lékařských nálezů o zdravotním stavu stěžovatelky vycházela, jaká zjištění z nich učinila a jak je hodnotila. Závěr posudkové komise je jednoznačný, je v souladu se závěrem posudkového lékaře OSSZ v Karviné a v průběhu přezkumného řízení nebyl zpochybněn. Posudková komise vysvětlila, proč zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky ve výši 60 % je nižší než 66 %, a proč nezvýšila horní hranici poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 10 % podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Rovněž bylo uvedeno, jaké práce stěžovatelka není schopna, s jejím závěrem o tom, že stěžovatelka by byla schopna pracovat např. jako dámská krejčová, lze podle krajského soudu souhlasit vzhledem k tomu, že stěžovatelka je vyučena dámskou krejčovou a v minulé době pracovala jako šička. Přesvědčivý je podle názoru krajského soudu také závěr posudkové komise, že další zdravotní postižení, kterým stěžovatelka trpí, nejsou funkčně natolik závažná, aby bylo nutné zvýšit stanovenou hranici 60 % poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti o dalších 10 %. Krajský soud proto uzavřel, že zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky ve výši 60 % je nižší než 66 % a u stěžovatelky se nejedná ani o zdravotní postižení uvedené v příloze 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. Stěžovatelka proto k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí v souhrnu nesplňovala žádnou z podmínek plné invalidity, jak jsou vymezeny v § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost z několika kasačních důvodů, zejména pro nezákonnost napadeného rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení krajským soudem v předcházejícím řízení právní otázky týkající se výkladu ust. § 39 odst. 3 a 4 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (uplatňuje tedy důvod podle § 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.). Po citaci § 39 odst. 1, 2 zákona o důchodovém pojištění stěžovatelka namítá, že posudky, ze kterých krajský soud vycházel, vůbec neřešily otázky uvedené v § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, bez kterých nemohl soud objektivně posoudit klíčovou otázku míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky a tedy neměl ani dostatek důkazů pro posouzení a rozhodnutí věci samé, tj. pro rozhodnutí o tom, zda stěžovatelka splňuje podmínky pro přiznání plného nebo jen částečného invalidního důchodu. Krajský soud však přesto neprovedl žádné další dokazování směřující k posouzení podmínek pro vznik nároku stěžovatelky na plný invalidní důchod a spokojil se s nepřesvědčivými a blíže nijak nezdůvodněnými závěry obou posudků o tom, že stěžovatelka údajně nebyla ke dni vydání napadeného rozhodnutí plně invalidní ve smyslu § 39 zákona o důchodovém pojištění. V obou předmětných posudcích se přitom posudková komise zabývala v podstatě pouze posouzením zdravotního stavu stěžovatelky a mechanickým zařazením jejího zjištěného zdravotního stavu do příslušných tabulek prováděcí vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění. V obou případech došly

posudkové komise k závěru, že stěžovatelka je pouze částečně invalidní, jelikož z důvodu svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 60 %, přičemž dolní hranice poklesu soustavné výdělečné činnosti pro vznik nároku na plný invalidní důchod je 66 %. V doplňujícím posudku ze dne 11. 12. 2009 je dále bez jakéhokoliv bližšího zdůvodnění uvedeno, že další zdravotní postižení, kterými trpí stěžovatelka „nejsou funkčně natolik závažná, aby vedla PK MPSV k závěru, že je správné tuto hranici o 10 % navyšovat“. V posudku však není vůbec uvedeno, jakými úvahami se posudková komise při posuzování této otázky řídila, není zde ani uvedeno, za jakých podmínek by bylo možné horní hranici poklesu soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky zvýšit o 10 %. I tento posudek je proto podle stěžovatelky nepřezkoumatelný a nedostatečně odůvodněný. Krajský soud pak podle názoru stěžovatelky pochybil, pokud z takto nedostatečně odůvodněných a nepřezkoumatelných posudků vycházel a pokud nijak nezjišťoval, zda zjištěný pokles soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky odpovídá jejím zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, ani nezjišťoval, jaké výdělečné činnosti stěžovatelka v minulosti vykonávala, nezabýval se tím, zda stěžovatelka má také s ohledem na dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti vůbec reálnou možnost vykonávat výdělečnou činnost. Krajský soud dále vůbec ve svém rozhodnutí nezohlednil, že stěžovatelka není na své zdravotní postižení dobře adaptována, vzhledem k druhu a rozsahu svého zdravotního postižení (úplná hluchoněmota) není schopna reálné komunikace s případným zaměstnavatelem ani jinými zaměstnanci a není ani možnost, že by byla úspěšná její rekvalifikace na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonávala.

Z uvedených důvodů stěžovatelka namítá také kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vadu předcházejícího řízení před krajským soudem spočívající v tom, že skutková podstata (existence podmínek pro přiznání jen částečné invalidity), z níž právní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech (nebyly vůbec zjišťovány podmínky soustavného poklesu výdělečné činnosti stěžovatelky podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění), a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Ze stejného důvodu stěžovatelka rovněž namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nedostatku důvodů tohoto rozhodnutí z hlediska splnění zákonných podmínek podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a vyhlášky č. 284/1995 Sb. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že v daném případě se jedná o dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a rozhodnutí závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu stěžovatelky, žalovaná je tímto odborným posudkem vázána. Lékařské posudky považuje za úplné a přesvědčivé, komplexně hodnotící zdravotní stav stěžovatelky a procentní ztrátu její schopnosti soustavné výdělečné činnosti i s přihlédnutím k předchozí výdělečné činnosti, dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem. Žalovaná proto považuje kasační stížnost za nedůvodnou.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a pro tyto důvody je kasační stížnost shledána přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou; soud k ní nemá potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, jenž tyto znalosti svědčí, aby se o těchto otázkách vyslovily. Soud pak hodnotí veškeré důkazy v řízení takto získané. V řízení, které je přezkumným řízením vůči rozhodnutí žalované, soud opatřuje posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v souladu s § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pro rozhodnutí soudu pak má zcela zásadní význam právě závěr vyslovený v posudku odborné lékařské komise. Z toho důvodu musí z posudku vyplývat, že komise zasedala v řádném složení podle § 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, dále ve smyslu § 3 odst. 8 ve spojení s § 1 odst. 2 této vyhlášky musí z posudku vyplývat, zda a jak přihlédla komise při posuzování zdravotního stavu a pracovních schopností k výsledku vlastního šetření, zda a jak vycházela z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu posuzovaného. Posudek musí konečně obsahovat posudkový závěr, ze kterého vyplývá posouzení jednak zdravotní stav posuzovaného, v případě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i zdravotní postižení, které je jeho příčinou (§ 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.), a jednak posouzení poklesu schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti.

Posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl v tomto závěru přesvědčivý pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je ust. § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu. To znamená, že posudková komise musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí ohledně invalidního důchodu.

Krajský soud si v řízení o žalobě proti rozhodnutí o žádosti o přiznání plného invalidního důchodu opatřil lékařský posudek vypracovaný Posudkovou komisí MPSV v Hradci Králové, která podrobně zkoumala zdravotní postižení stěžovatelky a dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl stav zapříčiněný vrozenou hluchoněmostí, stav odpovídal příloze č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. kapitole VII, odd. B, položce 1, kdy z rozmezí 35 - 60 % posudková komise stanovila horní hranici 60 % s přihlédnutím k ostatním zdravotním postižením a odkázala na

přílohu č. 4 téže vyhlášky, odd. A, odst. 4 písm. a) - oboustranná úplná nebo praktická hluchota. Posudková komise uzavřela, že stěžovatelka má značně ztížené obecné životní podmínky, jedná se o stav trvalý bez možnosti zlepšení. Nadále se jedná o částečnou invaliditu pro značně ztížené obecné životní podmínky, nejedná se o zdravotní postižení umožňující soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek. K námitce stěžovatelky, že zjištěná míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti měla být zvýšena o dalších 10% bodů, krajský soud uložil posudkové komisi, aby v doplňujícím posudku sdělila, zda případ stěžovatelky lze hodnotit podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Posudková komise ve svém doplňujícím posudku z 11. 12. 2009 uvedla, že neshledává důvod pro to, aby byla horní hranice 60 % navyšována o 10 % podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., neboť dospěla k závěru, že rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u stěžovatelky nezpůsobuje větší pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti než samotná horní hranice 60 % a rovněž další zdravotní postižení, kterými trpí a jsou uvedena v posudkovém závěru dne 8. 9. 2009, nejsou funkčně natolik závažná, aby vedla posudkovou komisi k závěru, že je správné tuto hranici o 10 % navyšovat. Posudková komise proto nadále setrvala na svém posudkovém závěru ze dne 8. 9. 2009, tedy že stěžovatelka k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované nebyla plně invalidní, přičemž dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav jí značně stěžoval obecné životní podmínky. Nešlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 % ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek. Posudkové zhodnocení zdravotního stavu stěžovatelky bylo provedeno na základě prostudování její kompletní spisové a zdravotní dokumentace, jež tvoří součást spisu. Z hlediska již naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost odborného lékařského posudku, se tedy posudková komise ve svém posudku podle Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle vyjádřila a své lékařské závěry přesvědčivě odůvodnila. Posudková komise přitom vzala v úvahu hlediska uvedená v § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, čemuž ostatně nasvědčuje i to, že při stanovení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti při rozmezí 35 - 60 % podle kapitoly VII, odd. B, položky 1 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. vyšla z horní hranice 60 %. Zvýšení horní hranice k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. až o 10 % bodů přichází v úvahu především u takových zdravotních postižení, která se objeví v průběhu života pojištěnce; o takový případ však nejde u stěžovatelky, jejíž nepříznivý zdravotní stav je zapříčiněn vrozenou hluchoněmostí.

Nejvyšší správní soud proto neshledal v postupu krajského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí a rovněž na jeho přezkoumatelnost. Kasační stížnost byla proto jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalované, ač byla v řízení úspěšná, takové právo ze zákona nenáleží.

Krajským soudem ustanovený zástupce stěžovatelky požadoval za zastoupení stěžovatelky odměnu za jeden úkon v celkové částce 960 Kč, a to za sepsání kasační stížnosti v částce 500 Kč s připočtením režijního paušálu ve výši 300 Kč a zvýšení odměny o 20 %

DPH. Vzhledem k tomu, že ustanovený advokát účtovaný úkon ve věci provedl (doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu) a doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, byla mu požadovaná částka ve výši 960 Kč přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu